MAANDBLAD
vandevakbond
leerkrachten aruba

5e JAARGANG
MAART 1974 3

vorm

b.b.o.-onderwijspraktijk

v.l.a. 5 jaar!



mogelijkheden kleuteronderwijs

5e jaargang

maart 1974

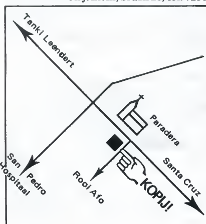
vorm no. 3

redactie:

j. jutten, drs. g. j. kolmus, mej. e. polak, f. bayens
redactieadres:
paradera 82
bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"
layout:
r. en j. de graaff
tekeningen:
j. g. m. strick
drukkerij:
v.a.d. (offset)
abonnementen (op aruba alleen voor personen buiten het onderwijs): f. 15,- p. jaar

hoofdbestuur vla:

voorzitter:
p. e. croes, emmastraat 40, tel. 1790
secretaris:
c. betram
penningmeester:
j. van dijk, p.o.b. 517
leden:
j. autsema, v.w.o./h.a.v.o.
mevr. c. norder, mavo en pub. rel.
f. bayens, n.o.
mej. t. pengel, b.b.o.
mej. m. winklaar, v.o.
mevr. f. wever, mej. d. croes, b.o.
bestuursadres:
p.o.b. 582, oranjestad
vergaderplaats:
commercial building, wilhelminastr. 40, tel. 4219. vla-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.
rechtskundig advies:
u kunt zich wenden tot de heren:
k. norder, spaans lagoenweg 15, tel. 7191
en j. klein, brazil 23, tel. 7255



1969 leerkrachten aruba vijf jaar eenheid

1974 is het jaar waarin de Vakbond van Leerkrachten Aruba vijf jaar zal bestaan, om precies te zijn: op 1 juli a.s. Alle reden dus voor festiviteiten en die zullen er zeker zijn, hoofdzakelijk geconcentreerd op en rond de dag van de komende jaarvergadering: 28 maart a.s. Over het programma dienaangaande kunt u elders lezen in dit nummer.
Deze gelegenheid leek ons ook zeer geschikt, om eens kort de balans op te maken en daarna de vraag aan de orde te stellen: welke koers zal de V.L.A. in de toekomst gaan varen?



1974

deze maand:

Kopy voor april inleveren t|m 29 maart a.s.

BIJ DE VOORPLAAT:

„De kleuterschool is voor vele kinderen de eerste plaats waar voor hen iets te doen valt." (foto: R. de Graaff)

welke rol gaat onze vakbond spelen in de -onzekere- toek

TEKST: J. JUTTEN - FOTO'S: R. DE GRAAFF

stijgende lijn, maar...

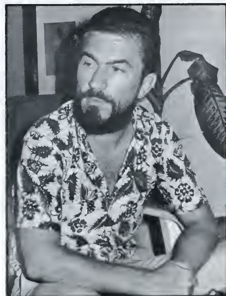
Terugblikkend over de afgelopen vijf jaar, is er zeker reden tot tevredenheid. De V.L.A. heeft een stem gekregen waar naar geluisterd wordt en heeft op diverse "fronten" een positie verworven, waar men niet meer omheen kan en waarmee rekening wordt gehouden. Toch moeten we ook oppassen voor zelfgenoegzaamheid, want maar al te vaak horen we V.L.A.-leden beweren dat de V.L.A. de best georganiseerde bond van de Antillen is. Dat er voor een dergelijke zelfgenoegzaamheid weinig reden is wordt alleen al duidelijk wanneer men denkt aan de chronische klacht van bestuurszijde, dat er zo weinig respons van de leden komt en dan vooral van de Antilliaanse leden. V.L.A.-voorzitter P. E. Croes doelde hierop toen hij in Vorm no. 1 1973 schreef:
"Het hoofdbestuur heeft verder met leedwezen moeten constateren, dat de daadwerkelijke inbreng van de leden dezelfde dalende tendens is blijven vertonen als die welke eerder door het hoofdbestuur is gesignaleerd. Deze situatie is intens triest, voornamelijk voor wat betreft de Antillianen".
En V.L.A.-lid C. Stamper schreef in Vorm, dec. '73, n.a.v. een algemene ledenvergadering waarop de Antilliaanse aanwezigen op de vingers van één hand te tellen waren:
..."ta unda tur mi colegananan, educadornan Arubano, Antiyano y Surnameo a keda?"
En: "Ta asina cu hasta awor cu nos a bira adulto, awor cu nos a mira mundo, nos a jega na cierto "nivel" intellectual, AINDA nos mester sinta warda pa otro haci y deshaci pa nos?!"
Toch, wanneer men de jonge geschiedenis van de V.L.A., en van de splinterbondjes in de pre-V.L.A.-tijd, de revue laat passeren, is er wel degelijk een stijgende lijn waar te nemen. Grofweg kan men zeggen, dat er een ontwikkeling heeft plaats gehad van gezelligheidsvereniging (mevr. Krozendijk, Vorm nov. '73: "Vroeger had je de St. Thomasbond, die organiseerde fuifjes, vergaderingen, uitstapjes"), via *"centenbond"*, naar een vakbond die zich, naast de eerder genoemde activiteiten, ook bezig houdt met *pure onderwijszaken*, zoals de kleutercampagne, de actie voor de l.o.m.-school en de hoofdaktecursus.
Echter, enige garantie dat de opgaande lijn ook in de toekomst doorgetrokken wordt, is er niet. Terugval is ieder moment mogelijk, omdat de huidige organisatie van de V.L.A. staat of valt met de inzet van een handjevol personen. Dat plaatsvervangers staan te dringen om opengevallen plaatsen in te nemen, kan men bepaald niet zeggen.

meer zekerheid

Om de V.L.A. in de toekomst een steviger basis en een hechter structuur te geven, moet er m.i. een combinatie van de volgende factoren plaats vinden:
A. Een ontwikkeling van amateurisme naar professionalisering van het vakbondswerk;
B. Meer leden dan nu het geval moeten zich bewust worden van de verantwoordelijke positie van de V.L.A. binnen de Arubaanse/Antilliaanse maatschappij en dit groeiend bewustzijn moet leiden tot een grotere deelname aan het vakbondswerk.
Wat punt A. betreft kunnen we zeggen dat de eerste voorzichtige stappen op die weg al gezet zijn, met het in dienst nemen van een secretaresse, het huren van een adekwaat kantoorgebouw en het aanschaffen van duurzame gebruiksvoorwerpen, zoals een fotokopieerapparaat. Verder zou het streven gericht moeten zijn op het geheel of gedeeltelijk vrij maken van één of meer bestuursleden die het vakbondswerk dan als part-time of als full-time job zouden kunnen uitoefenen. Om zijn positie te bepalen zouden we hem misschien kunnen vergelijken met een inspecteur van onderwijs.



v.l.a.-voorzitter p. e. croes:
"daadwerkelijke inbreng van de leden vertoont dalende tendens"



hoofdredacteur j. jutten:
"de v.l.a. heeft een stem gekregen waarnaar geluisterd wordt"

Wat punt B. betreft moet de leerkracht zelf het enorme belang gaan inzien van de rol die hij of zij speelt in de opvoeding van het kind. Er worden niet alleen maar nieuwe feitjes geleerd, steeds meer gaat men het onderwijs zien als waarschijnlijk het belangrijkste middel waarmee we de maatschappij waarin we leven, kunnen veranderen. In geen enkel ander beroep is de persoon die dit beroep uitoefent zo van doorslaggevende betekenis voor het welzijn van anderen, als in het onderwijs. Daarom is het ook van essentieel belang dat hij qua vakkennis en -kunde, altijd in topvorm is en dat er faciliteiten zijn om zich bij te scholen en voortdurend op de hoogte te blijven van de laatste stromingen in theorie en praktijk in het onderwijs. Om een dergelijke groei te bevorderen zijn er weinig organisaties geschikter dan de vakorganisaties van leerkrachten. Deze gedachte vond ik nader uitgewerkt in een oud nummer van de Caribbean Quarterly,* in een artikel van Leonard Shorey, wetenschappelijk medewerker aan de Universiteit van West-Indie, Barbados.

rol van de vakbond

Wat hij zegt over de rol van de vakbond is zeker ook voor Aruba van belang, omdat wij hier te maken hebben met iemand uit de eigen regio (min of meer) die nu eens eindelijk een duidelijke visie blijkt te hebben op de richting waarin de vakbond zich behoort te ontwikkelen. Aangezien de V.L.A. zelf nog geen duidelijke visie op dit punt heeft, zouden de ideeën van Shorey voorlopig kunnen dienen als leidraad, als richtingaanwijzer.

Shorey zegt dan dat de belangrijkste taak van een vakorganisatie is: het bevorderen van de "groei" van de leerkracht als persoon en als vakman. Kwalificaties voor een beroep moeten niet alleen behaald worden, ze moeten ook onderhouden worden. Leerkrachten moeten studenten voor het leven zijn. De activiteiten van de V.L.A. voor het totstandkomen van de hoofdaktecursus voor derderangers zijn geheel in overeenstemming met deze gedachte.

Opvallend is de overeenkomst met bepaalde ontwikkelingen binnen de V.L.A., waar Shorey spreekt over het optreden van organisaties van leerkrachten in zijn eigen land. "Zowel op Barbados als in andere delen van West-Indië waren de vakbonden tot nu toe geneigd het grootste deel van hun energie en aandacht te besteden aan "bread and butter"-onderwerpen, zoals de hoogte van het salaris, secundaire arbeidsvoorwaarden, etc. Deze onderwerpen zijn zonder enige twijfel belangrijk", zegt Shorey, "maar ze mogen nooit het eindpunt van de activiteiten zijn". Shorey zegt dat de organisaties van leerkrachten nu andere, meeromvattende verantwoordelijkheden op zich moeten nemen. Wat Barbados betreft zou een activiteit kunnen zijn: het opzetten, misschien in samenwerking met het ministerie van onderwijs, van een 'Resource Centre' waar de leerkrachten allerlei voor het onderwijs benodigde leer- en hulpmiddelen kunnen ontwikkelen. Dit doet natuurlijk sterk denken aan het p.d.b. voor Aruba, waarover de bestuursmededelingen in Vorm no. 2 1974 meldden: "Eindelijk zal een hartewens vervuld worden; aan de inspectie Aruba zal een p.d.b. verbonden worden!!! De minister stelt prijs op medewerking van de V.L.A."

Shorey merkt verder op dat Barbados natuurlijk een arm land is en niet over de faciliteiten kan beschikken die sommige andere landen ten dienste staan, maar met vereende krachten zou het toch mogelijk moeten zijn om een grote verscheidenheid aan leermiddelen te creëren. Ook zou men kunnen denken, aldus Shorey, aan een soort centrale tape-o-theek waar alle leerkrachten van het eiland gebruik van kunnen maken. Weer zien we parallellen met Aruba: Gaat het voorstel van V.L.A.-leden Bruce en Oplaat in Vorm no. 2, 1974, om te komen tot het oprichten van een V.L.A.-informatiecentrum, niet ook reeds in deze richting?

Organisaties van leerkrachten zouden zich ook bezig moeten houden met research, zegt Shorey. Wij in West-Indië blijven nog steeds teveel afhankelijk van de research die in andere landen is uitgevoerd ten bate van hun eigen behoeften. Bijvoorbeeld de meeste tests die in Barbados gebruikt worden zijn in andere landen ontwikkeld en de normen waarop zij gebaseerd zijn, zijn die van andere culturen. Wat weten wij eigenlijk van de mogelijkheden, vaardigheden en kundigheden van onze kinderen? Natuurlijk, ieder heeft zo z'n ideeën, maar zijn die betrouwbaar? Op welke koude, harde, feitelijke gegevens kunnen wij terugvallen? Hoe weten wij dat de toelatingsexamens inderdaad de kinderen met de meeste capaciteiten selecteren?" aldus Shorey.

Organisaties van leerkrachten kunnen deze taken misschien niet uitvoeren, maar het behoort wel tot hun verantwoordelijkheid de aandacht van de minister op deze tekortkomingen te vestigen.

medebeleidsbepalend

Voorts is Shorey van mening dat de organisaties van leerkrachten tot op het hoogste niveau betrokken moeten zijn bij de totstandkoming van het onderwijsbeleid. In de 70-er jaren ligt de verantwoordelijkheid voor de verbetering van het onderwijs niet meer exclusief bij de minister, maar ook bij de vakbond. Leerkrachten beschikken over een massa inzicht en kennis van de onderwijspraktijk. Daarom behoort de vakbond van leerkrachten ook een adviserende rol te spelen, aldus Shorey.

De benoeming van vertegenwoordigers van leerkrachtenorganisaties tot leden van de Nationale Adviesraad voor het Onderwijs geeft aan dat de minister de bijdrage erkent die dergelijke organisaties kunnen leveren voor de ontwikkeling van het onderwijs op het eiland. M.i. zou er geen enkele grote verandering op onderwijsgebied mogen plaatsvinden, zonder voorafgaande raadpleging van leerkrachtenorganisaties", aldus Shorey

Kijken we nu weer naar Aruba, dan zien we ook hier weer verschijnselen die in dezelfde richting wijzen. Op Aruba kennen we de commissie met de weinig fantasierijke naam "contactcommissie" waarin overheid, schoolbesturen en vakbond elkaar ontmoeten. Dit zou natuurlijk ooit kunnen uitgroeien tot een eilandelijk adviescollege met vergaande bevoegdheden; thans is het echter niet veel meer dan een machteloze praatsocieteit voor onderwijs-heren.

hoger niveau, normen voor leden

Tenslotte zegt Shorey dat de vakbond van leerkrachten het beroep van leerkracht meer gerespecteerd moet maken.

De vakbond moet zich verantwoordelijk voelen voor het handhaven van bepaalde normen wat betreft gedrag en de bekwaamheid van zijn leden. Toelating tot de vakbond moet geweigerd worden aan hen die klaarblijkelijk niet voldoen aan de vastgestelde criteria of normen. Ook moet de vakbond in staat zijn diegenen tot de orde te roepen, over wier beroepsgedrag gerechtvaardigde twijfels zijn gerezen.

"Maar voor alles dienen eerst de vijf gescheiden vakbonden van Barbados bijeengebracht worden", zegt Shorey. "Leerkrachten moeten niet over zichzelf denken en praten in categorien van v.w.o.- of h.a.v.o.-leraar, hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres, als onderwijzer van een bijzondere school, van een basisschool of als hoogleraar. Er is één gemeenschappelijke basis waarop zij elkaar kunnen vinden: allen onderwijzen zij. Dat is het enige wat van belang is".

Natuurlijk kunnen wij van harte met deze woorden instemmen. Temeer omdat de leerkrachten van Aruba al vijf jaar geleden tot dezelfde conclusie waren gekomen, hetgeen toen leidde tot het samensmelten van vijf kleine onderwijsbondjes in één grote: de **Vakbond van Leerkrachten Aruba.**

V.L.A., vijf jaar eenheid.

Lang leve de V.L.A.!

**Caribbean Quarterly, sept. 1972, Vol. 18, no. 3: Leonard Shorey: "A functional role for teachers organizations in Barbados".*

omst ??



mevr. krozendijk:
"vroeger had je de st. thomasbond, die organiseerde fuifjes, vergaderingen, uitstapjes"

bestuurs-mededelingen

hoofdaktecursus

De aktiviteiten van het hoofdbestuur waren voornamelijk gericht op de verwezenlijking van de cursus. Hoewel het bestuur verschillende malen dacht voldaan te hebben aan alle voorwaarden, bleek toch steeds weer dat dit niet het geval was. Vooral het hospiteren bleek een onoverkomelijk struikelblok. Het hoofdbestuur hield, om uit de impasse te raken, de volgende besprekingen: 15/2: SKOA en Openbaar onderwijs (onderwerp van gesprek: hospiteren); 19/2: Inspecteur onderwijsopleidingen (aanbieding brief); 21/2 SKOA en Openbaar onderwijs (hospiteren); 26/2: Inspectie Aruba (hoofdaktecursus); 26/2: hoofden van basisscholen (hoofdaktecursus en hospiteerprobleem); 28/2: Minister van onderwijs, Gedeputeerde van onderwijs, Inspecteur onderwijsopleidingen.
In het laatste gesprek is tenslotte de beslissing gevallen en werden verschillende toezeggingen o.a. door de minister gedaan. De cursus gaat in ieder geval door, maar... zal pas op 1 augustus a.s. van start kunnen gaan.
De periode maart-augustus geven én de schoolbesturen én de overheid de kans om een aantal problemen op te lossen rond het hospiteren en de betaling van de vervangers. Er is komend schooljaar meer ruimte v.w.b. de leerkrachten. Bovendien zijn nu een aantal docenten te zwaar belast (zij hebben reeds hun maximum aantal uren); hiermede kan men voor het komende schooljaar rekening houden. Het is voor de VLA een teleurstelling dat de cursus nog niet van start kan gaan. We dienen echter te kiezen tussen het doordrukken van de cursus, nu gepaard gaande met gebrekkige medewerking, of de zekerheid van de openingsdatum op 1 augustus.
De VLA is echter van plan om tegen het einde van het schooljaar weer met alle instanties rond de tafel te gaan zitten, zodat er niet op het laatste moment een spaak in het wiel komt.



Bovendien stelt de VLA zich voor om tegen het einde van het schooljaar reeds de voorbereidingen met de cursisten te beginnen, zodat men in de grote vakantie reeds kan beginnen met het sociale hospiteren en met het aanschaffen van de noodzakelijke boeken.

lustrum

De lustrumcommissie bestaande uit T. Pengel, H. Oplaat, J. Kuiper en A. Engelbrecht, heeft de volgende plannen uitgewerkt:
a. Op 28 maart: de versierde algemene jaarvergadering (Kas di Kultura). Na de jaarvergadering die om 20.30 afgelopen zal zijn, komt Nochi Rubiano. De leden die de jaarvergadering bezoeken ontvangen 2 consumptiebonnen voor een drankje en kunnen genieten van heerlijke snacks.
Gezien de plannen rekent het hoofdbestuur op een overweldigende opkomst.



De Vakbond van Leerkrachten Aruba nodigt hierbij alle leden uit tot het bijwonen van de Algemene Jaarvergadering van de Bond te houden op donderdag 28 maart a.s. in Kas di Kultura.

AGENDA

18.30 Algemene Jaarvergadering
1. **Opening**
2. **Mededelingen**
3. **Correspondentie**
4. **Jaarverslag secretaris**
5. a. **Verslag kascommissie 1973**
   b. **Jaarverslag penningmeester**
   c. **Begroting 1974**
   d. **Benoeming kascommissie 1974**
6. **Kandidaatstelling**
7. **Bestuursverkiezing**
8. **Rondvraag**
9 **Sluiting**

20.30 Pauze

21.30 "Versiering" Nochi Rubiano

Ad punt 8 en 9 van de agenda: de heren P. E. Croes en J. M. van Dijk zijn statutair aftredend. De heer C. W. A. Betram wenst af te treden als secretaris. De heer P. E. Croes is herkiesbaar. Het hoofdbestuur stelt de heer A. Engelbrecht (Kennedyschool) kandidaat voor het penningmeesterschap. De leden kunnen tot vlak voor de verkiezing kandidaten stellen. Iedere kandidaatstelling dient gesteund te worden door tenminste 10 leden van de VLA.
N.B. Indien er om 18.30 geen quorum aanwezig is, roept het hoofdbestuur een nieuwe vergadering bijeen op donderdag 28 maart 1974 in Kas di Kultura. Aanvang: 18.45. Op deze vergadering kunnen geldige besluiten genomen worden.

v.l.a.-sportweek (tankers-cruisers)

De sportcommissie, bestaande uit Fred Meenhorst, Folkert Kunst, Eddy Marchena en Egbert Dongen, is met de voorbereidingen begonnen.
Gezien de ervaringen van vorig jaar, wil men nu komen tot een gewijzigde opzet. Een concentratie van sporten: twee dagen, twee centra (Eagle Club en Colegio). Men hoopt op een goede deelname, hetgeen men denkt te bevorderen door de bepaling, dat wie inschijft, ook inderdaad opgesteld wordt. Dit betekent echter ook, dat degene, die onverhoopt verhinderd is, dient af te schrijven. Het hoofdbestuur wenst de organisatoren veel succes en de deelnemende leden veel (sportief) genoegen.

contactcommissie

In de vergadering van 5 februari kwamen enkele leden fel in het geweer tegen het geschrevene in Tussenvorm 37 "een droevige middag". Als gevolg hiervan bood de VLA aan, hun zienswijze bekend te maken in Tussenvorm. Een daartoe benoemde commissie heeft hiertoe een verklaring opgesteld. De VLA kan begrijpen, dat Tussenvorm nogal onaangenaam overkwam.
Toch kon de VLA niet accepteren dat het een verbod, om zijn zienswijze aan de leden mede te delen, kreeg opgelegd. De VLA heeft een en ander schriftelijk vastgelegd en mondeling uiteengezet in de vergadering van 27 februari. De VLA is in ieder geval blij, dat de leden van de contactcommissie begrip konden opbrengen voor onze positie.

nieuwe samenstelling hoofdbestuur

De door de secties aangewezen hoofdbestuursleden zijn: Minerva Winklaar (V.O.), Dientje Croes en Freda Wever (B.O.), Tineke Pengel (B.B.O.), Frans Bayens (M.O.), Cora Norder-Veenstra (Mavo) en Jan Autsema (V.W.O.).

gedeputeerde van onderwijs

Zoals uit de kalender blijkt, heeft de VLA in deze maand twee maal een bespreking gehad met de gedeputeerde. Het eerste gesprek had een orienterend karakter en ging voornamelijk over de medewerking t.o.v. de werkzaamheden van de bond. In het tweede gesprek kwamen o.a. de coördinator, het testen van leerlingen op de basisscholen en de hulp aan zwakke leerlingen aan de orde. De gedeputeerde toonde zowel tijd als aandacht voor de problemen te hebben. De besprekingen vonden in een zeer openhartige sfeer plaats.

---

19 februari:
Bespreking met inspecteur R. Casseres
21 februari:
Bespreking met SKOA en openbaar onderwijs
21 februari:
Vergadering dagelijks bestuur
26 februari:
Bespreking met inspectie onderwijs Aruba
26 februari:
Bespreking met hoofden basisscholen en b.b.o.-scholen
27 februari:
Contactcommissie
27 februari:
Bespreking met minister prof. De Gaay Fortman (in FESINA-verband)
28 februari:
Bespreking minister van onderwijs, gedeputeerde van onderwijs, inspecteur onderwijs opleidingen
28 februari:
Bespreking met gedeputeerde van onderwijs
28 februari:
Hoofdbestuursvergadering



van de sekties

jaarvergadering sektie n.o.

Toen om 20.00 uur bij de opening van de vergadering door de voorzitster mej. Dowling geen quorum aanwezig was, verdaagde zij de vergadering tot 20.30 uur. Ondanks het feit dat er op deze bewuste dinsdagavond zoveel andere aktiviteiten op ons eiland plaatsvonden, kon de vergadering om 20.30 als geopend beschouwd worden. Van de 115 n.o.-sektieleden waren er nu 10 aanwezig, waarvan 4 uit het bestuur. Wij hadden tijdens onze vergadering gerekend op de aanwezigheid van een afgevaardigde van het hoofdbestuur, hij kwam echter te laat. Gelukkig waren er geen "moeilijke" vragen en verliep de avond vlot en gezellig. In haar openingswoord stelde de voorzitster het huidig bestuur voor aan de leden.

mej. Dowling, voorzitster
mej. Rovelet, secretaresse
mej. Francis, penningmeesteresse
de heer Baayens, commissaris, redaktielid, afgevaardigde in het hoofdbestuur

Het is ons duidelijk dat het bestuur onvoltallig is. Er is gedurende het jaar sprake geweest van het opheffen van de sektie. Dringend wordt nogmaals verzocbt, vooral aan leraren van de technische school, om het bestuur aan te vullen. Gewezen werd op het feit dat de Vorm- en Tussenvormdistributie nog niet geschiedt zoals het eigenlijk moet. De oorzaak hiervan is dat vaak verandering van school door onze leden niet wordt doorgegeven aan de kontaktpersoon. Vorm en Tussenvorm worden niet uitgegeven om in tassen en lades weg te stoppen; er is namelijk veel informatie te vinden in dit blad, misschien iets meer dan u tot nu toe gedacht had. Er wordt de nodige medewerking gevraagd bij het betalen van uw kontributie. Afschrijvingen e.d. kunnen via kontaktpersoon of persoonlijk doorgegeven worden. Beslist werd dat het te verrichten werk in het V.L.A.-kantoor, namelijk het naaien van gordijnen, door de Mater Dei hiushoudschool zal geschieden en het bijkomende hak- en breekwerk door onze technische vakman. De jaarverslagen door de secretaresse en de penningmeesteresse werden bekend gemaakt en goedgekeurd. Het sektiebestuur is de mening toegedaan dat het weleens nuttig kan zijn een dekaan aan te stellen voor de huishoud- en technische school. Enkele leden vinden het niet nodig omdat de meisjes vaak na het verlaten van de school thuis blijven en niet in het bedrijfsleven terecht komen. Zien we de huishoudschool als opleiding tot goede huisvrouw of als opleiding voor een beroep? Het n.o.-sektiebestuur heeft wel het plan om kontakt op te nemen met de dekanengroep en wel via het hoofdbestuur. Men vroeg zich verder af wanneer de M.T.S. een erkende opleiding zal worden. Zolang de mammoetwet niet aangenomen is, wordt de M.T.S. niet officieel erkend. Het n.o. heeft nooit de kans gehad om een onderwijsdag te houden. Tweemaal is het afgeketst. Het lijkt wel of de inspektie ons doelbewust tegenwerkt. Volgens de n.o.-leerkrachten hadden beide onderwerpen rechtstreeks betrekking op het nijverheidsonderwijs. De kaskommissie volbracht haar taak en na de pauze kwam het verslag maatschappelijk inzicht ter sprake. Het bestuur is niet tevreden over de aktuele gang van zaken. De resultaten geven niet veel voldoening. Slechts één onderwerp is afgewerkt. Het feit dat aan een bepaalde school ieder jaar het vak door een andere leerkracht gegeven wordt, werkt als remmende faktor. Als de inspektie dit vak op het rooster plaatst, dan mogen er best enige dienst-uren gegeven worden voor het maken van een leerplan. Uitgaande van de inspektie is er een commissie in het leven geroepen om het n.o. voor meisjes op de Nederlandse Antillen te herconstrueren. Nogal verbaasd waren wij over het feit dat de direkties van de huishoudscholen op Aruba er niet bij betrokken zijn. Juist van deze mensen kan veel bruikbare informatie over deze vorm van onderwijs naar buiten gaan. Ons bestuur zal namens het hoofdbestuur de voorzitter van de commissie verzoeken om alsnog deze direkties erbij te betrekken. Er is statutair één lid aftredend, n.l. de secretaresse. Ze werd herkozen. Bij de rondvraag kwam de "slapende" n.o.-bond ter sprake. Er is nog een batig saldo in kas. De leden van de bond kunnen geldige besluiten nemen tijdens een te houden vergadering. Het geld kan overgeheveld worden naar de V.L.A. of misschien gebruikt worden voor een charitatief doel. Toen er geen moeilijkheden meer te bespreken waren sprak de voorzitter woorden van dank uit. Hierna werd de vergadering gesloten.

sekretaresse n.n.-sektie
M. Rovelet

jaarverslag sektie n.o. van de v.l.a.

In het 4e verenigingsjaar van de sektie n.o. is haar ledenaantal iets gedaald, n.l. van 118 tot 115 leden. Aan bet begin van het jaar bestond het bestuur uit het vereiste aantal leden: 6. Na het repatriëren van mevr. Van Steen en het verlaten van het sektiebestuur door de heer Ten Have, werkt sinds 27 augustus '73 ons bestuur statutair onverantwoord. Er zijn slechts 4 bestuursleden. Het bestuur was zelfs de mening toegedaan onze sektie op te heffen. Ondanks herhaalde oproep ter aanvulling, meldde zich niemand. Toen kwam het s.o.s.-bericht in Vorm uit. Er stelde zich een persoon kandidaat. Wij moeten inzien dat het bestuur helemaal verhuishoudschoolt.



problemen uit de technische onderwijswereld komen nauwelijks aan de orde

Er werden 2 bestuursvergaderingen gehouden, waarin als voornaamste punten aan de orde kwamen:

— Een geslaagde lezing met dia's gehouden door de heer J. Jutten in Centro Edukativo voor de n.o.- en m.a.v.o.-sektieleden. De titel was: "Op de fiets door de Rode Revolutie".
— Verder werd gesproken over het in dienst stellen van een dekaan bij het n.o. De leerlingen moeten al in de schoolbanken zich bewust worden van hun taak in de maatschappij.

Ter sprake kwam ook bet plan van de inspektie om het n.o. te herconstrueren.

— De bevindingen en resultaten van de werkgroep m.i. werden bekend gemaakt en besproken.

De correspondentie bestond uit:
1e. Een aanvrage bij de inspektie voor een te houden onderwijsdag over "drugs". Beslist werd om 4 lezingen te houden door: een socioloog, iemand van de politie, een expert in medische behandeling van druggebruikers, een arts. Van de inspektie en van het schoolbestuur kregen wij mondeling te horen dat een onderwijsdag gehouden kan worden op voorwaarde dat: hij buiten schooltijd geschiedt, het onderwerp rechtstreeks betrekking heeft op het soort onderwijs.
Een van onze titels luidde: De invloed van druggebruik op leerprestaties en psyche van de leerling bij het n.o.
2e. Heftig protest gericht aan de overheid tegen het uitschakelen van bet n.o. gedurende de vergadering over de psychologische test van de 6e klassers.

Net als in voorgaande jaren moet het bestuur de leden nogmaals op het hart drukken om meer interesse te tonen voor bun sektie. De leden merken dan dat ze niet alleen op papier lid zijn, maar ook daadwerkelijk.

sekretaresse n.o.-sektie M. Rovelet

algemene jaarvergadering b.b.o.

Op maandag 4 maart werd in het V.L.A.-kantoor een algemene ledenvergadering gehouden door de sektie b.b.o. Tijdens deze vergadering trad het hele bestuur, uitgezonderd de secretaresse, af en stelde zich niet herkiesbaar. De aanwezige leden verleenden alle medewerking en vier van hen boden zich als kandidaat aan. Een en ander ging met knievallen gepaard. Het bestuur ziet er als volgt uit: voorzitter de heer T. Schrameyer, secretaresse Mej. T. Pengel. De andere leden zijn: de heren H. Moons en F. Meenhorst en mej. G. Naloop. Het oude bestuur en de aanwezigen wensten het nieuwe bestuur veel sterkte toe. De nieuwe voorzitter hoopte in zijn eerste toespraak dat de leden de nodige steun aan het nieuwe bestuur zullen geven, want zonder steun van de leden kan het bestuur niets doen.





ook in uw belang!

Een groep studenten van de A.P.A. heeft het initiatief genomen een oriënterend onderzoek te houden onder de leerkrachten van Aruba met het volgende doel:

---

zij willen met de resultaten van deze enquete aantonen wat de mening is van de leerkrachten over de voorgestelde invoering van het Papiamentu op school.

Het departement van onderwijs is zeer geïnteresseerd in dit onderzoek en verleent alle medewerking.

Hiernaast treft u een vragenlijst aan die in de eerste week van april zal worden opgehaald.

Gaan we over op Spaans of op Engels of houden we het op Nederlands?

U weet dat velen er reeds over geschreven hebben, maar nu wordt er eens uitgezocht hoe de mensen die er dagelijks mee te maken hebben erover denken.

Doet u dus mee aan dit onderzoek. Wellicht valt er een duidelijker lijn te zien voor een toekomstig onderwijsbeleid.

Alle uitgewerkte resultaten zult u in één van de volgende nummers van Vorm terugvinden.

De volgende studenten rekenen op uw medewerking en danken u bij voorbaat daarvoor:

**R. Almary, J. van Battum,
J. Bouwmeester, N. Bislip,
E. Croes, G. Donata,
R. Kelly, I. Laclé,
M. Mathilda, G. Maduro.**

G. J. KOLMUS



MET DE EERSTE REGEL VAN EEN BEKEND LIEDJE VRAGEN WIJ U SPONTAAN ALLE VAKJES VAN UW KEUZE IN DEZE LIJST AAN TE KRUISEN:

1. **Voldoet naar uw mening het Nederlands hier als onderwijstaal?**
   .... Ja, want de invloed van Nederland is nog erg groot
   .... Neen, want het Nederlands leeft hier niet
2. **Welk taalsysteem stelt u voor?**
   .... Opvang in .... Pap. .... Ned. .... Spaans .... Engels
   .... Basisonderwijs in .... Pap. .... Ned. .... Spaans .... Engels
   .... Voortgezet ond. in .... Pap. .... Ned. .... Spaans .... Engels
   .... Keuzescholen met als voertaal .... Pap. .... Ned. .... Spaans .... Engels
3. **Welke gevolgen verwacht u bij invoering van een andere taal?**
   .... betere resultaten
   .... resultaten blijven gelijk
   .... slechtere resultaten
   .... tekort aan leerkrachten
   .... verandering van onderwijssysteem
4. **Moeten ook de Engelstaligen (San Nicolas) verplicht worden mee te doen bij invoering van Papiamento?**
   .... Ja, eenheid voor het hele eiland
   .... Neen, in San Nicolas Engels als voertaal
5. **Bent u bereid en/of capabel les te geven in het Papiamento?**
   .... wel bereid, niet capabel
   .... wel bereid, wel capabel
   .... niet bereid, niet capabel
   .... niet bereid, wel capabel
6. **Op de basisschool moet men van het Papiamento naar een tweede taal overschakelen, omdat**
   .... het nodig is voor het voortgezet onderwijs
   .... het uitgeven van boeken in het Papiamento te kostbaar is
   .... een kind op jonge leeftijd sneller een vreemde taal leert
7. **Als de tweede taal geen Nederlands meer is, verwacht u dan dat de Europese Nederlanders**
   .... zullen vertrekken
   .... zich zullen aanpassen
   .... er Nederlandstalige scholen zullen blijven bestaan
8. **Denkt u dat bij invoering van Spaans of Engels het nodig is leerkrachten uit Spaans/Engels sprekende landen aan te trekken?**
   .... ja bij het Spaans zeker
   .... ja bij Spaans zowel als bij Engels
   .... neen we hebben zelf mensen die het kunnen doen
   .... alleen in het begin, dus tijdelijk
   .... alleen bij het voortgezet onderwijs
9. **Weet u een manier om Antilliaanse leerkrachten in Nederland terug te halen naar de Antillen? Zorg voor**
   .... betere salarissen
   .... extra faciliteiten aan afgestudeerde Antillianen
   .... een beter beurzenbeleid
10. **Wat is uw mening over de in te voeren spelling? (van Papiamento!)**
    .... zo fonetisch mogelijk (skol)
    .... naar etymologie (school)

De A.P.A.-leerlingen danken u en vragen deze lijst op uw school in te leveren voor 1 april a.s. In de eerste week van april zal alles opgehaald worden!

dit zijn de prijswinnende foto's van de mavo-fotowedstrijd van eind vorig jaar. winnaar

j.l.c. coumans

grawata

Op 2 maart j.l. trakteerde de V.L.A. bestuurs- en andere V.L.A.-leden op een gezellig avondje bij een van de leden thuis. Er heerste een "geanimeerde stemming" waartoe ook de borrel en de hapjes hebben bijgedragen. Verder werd er zelfs een sneeuwbaldans georganiseerd.

●

Verzoek:
Als u iemand voor een etentje vraagt en achteraf wilt u dit veranderen in een borrel met hapjes wilt u dan tijdig zorgen voor een rectificatie?

●

Vorm had op 5 maart j.l. een exclusief telefoongesprek met inspecteur Peterson op St. Maarten: "De lezing van drs. Joseph Simo heeft aldaar veel deining veroorzaakt". Met spanning zien wij het Bovenwindse onderwijsbondsblad dan ook tegemoet.



Vorm, de Amigoe en de Beurs zijn van plan een fusie aan te gaan. Papierschaarste is niet de enige reden.

●

Moed houden derde rangers-hoofdaktecursisten! In augustus zullen veel docenten uitkomen (80 sollicitanten voor Colegio). Als tegen die tijd programma en rooster dan ook klaar zijn, kunt u met schone lei en griffel (is grabbata volgens dr. Driessen) beginnen.

●

In de krant heeft u kunnen lezen dat in Nederland cursussen papiaments zeer in trek zijn. Een tip voor geinteresseerde repatrianten: Wilt u zich tijdig voor deelname van hieruit reeds opgeven?

●

Kent u de Bobito Pinschool? Nee? Het is het op 15 maart geopende dagverblijf of "pasa dia" voor zwakzinnigen op Piedra Plat. Het heeft zéér lang geduurd voordat deze school geopend kon worden en men is eigenlijk nog niet klaar. Want men vroeg zich af of het nu BiBito Pin dan wel PiPito Pin moest zijn. De discussies over de naam van deze trekvogel duren voort. De leerkrachten wordt veel sterkte toegewenst.

v.l.a.-bibliotheek en informatiecentrum



In het vorige nummer van Vorm (febr. 1974) verscheen een artikel van de heren Bruce en Oplaat over een soort informatiecentrum t.b.v. haar leden, het onderwijs en de Arubaanse samenleving in het algemeen. Dit uitstekende idee en voorstel sluit aan op een aantal nieuwe ontwikkelingen die zich bij Vorm voordoen; met name op het terrein van publicaties. Van de afdeling sociologie aan de landbouwhogeschool te Wageningen ontving de redactie de scriptie van W. van den Bor, getiteld "Not too bad", die inzicht geeft in onderwijs en samenleving van St. Eustatius. Daarnaast stuurde Dr. A. G. Kallenberg, medewerker aan het centrum voor de studie van het onderwijs in veranderende maatschappijen CESO zijn verhandeling "Ivan Illich's Deschooling Society." Een aantal verhandelingen van het CESO zijn gratis te verkrijgen en zijn inmiddels door ons reeds aangevraagd. Zij hebben voornamelijk betrekking op de veranderende *niet-westerse* maatschappijen en variëren van *etnopedagogische* opstellen en *cross-culturele* psychologie naast gedachten over attituden van ontwikkelingswerkers op het gebied van kennisoverdracht.
Al met al zeer relevant studiemateriaal dat zeker om bespreking in Vorm vraagt. Een bijdrage aan de documentatie over onderwijs en taalproblematiek zal ongetwijfeld de aan Vorm beloofde publicatie van prof. Prins zijn: "Latent Taaltalent". "De werkgroep Antillianisering zit te popelen om boeken," aldus Bruce en Oplaat in hun artikel. Men wilde het proefschrift van dr. Prins-Winkel als "leidraad" nemen maar slaagde er niet in het in bezit te krijgen. Voor andere literatuur zou men zich kunnen wenden tot het CESO, Molenstraat 27, Den Haag.

G. J. KOLMUS

rectificaties

In het februarinummer van Vorm is het zetduiveltje weer bezig geweest. Het artikel over de onderwijsdag van de b.o.- en v.o.-sectie werd niet door J. Jutten, maar door G. J. Kolmus geschreven.

J. de Graaff was niet geslaagd voor het examen "Engels M.O.-doctoraal examen orthopedagogiek", zoals in GRAWATA stond. E. O. Alberga was geslaagd voor het doctoraal examen orthpedagogiek en V. C. Perkins en J. De Graaff voor Engels M.O.-A.

Aan de betrokkenen onze excuses.

Managua, D. N. 20 Febrero 1974

Vakbond van Leerkrachten ARUBA
Postbus 582
Oranjestad - ARUBA
Nederlandse Antillen
Sr. C. W. A. Betram, Secretario.

Apreciables Señores, Miembros del sindicato de Maestros:

Por este medio estamos agradeciendo la valiosa ayuda que nos proporcionaron después del terremoto para esta escuela Santa Luisa de Marilla. Hemos ya invertido el dinero y hecho uso de pizarrones, muebles y demás, agradeciendo y recordando a nuestros buenos amigos que ayudaron a enjugar lágrimas de sufrimiento ofreciéndonos su ayuda moral y económica. A ustedes gracias estamos trabajando y prestando nuestro local a otro institución que carece de él, durante este año.

Reciban nuestro saludo y el de todos los niños con un "GRACIAS" bien sentido a la vez que nuestras oraciones y buenos deseos por la salud y bienestar de todos ustedes.

Les estamos enviando algunas fotos de nuestra Escuela.

Atentamente en Cristo.

Hija de la Caridad.
Directora.



Op een zwerftochtje kwam ik dit „huisje" tegen. Fotografisch bezien een juweeltje. Het plaatje was gauw gemaakt en ik zou net verder rijden, toen ik ontdekte dat dit huisje bewoond werd. Van m'n voldane stemming was toen niet veel meer over.
(Voor de „insiders": Asahi Pentax, diafragma 11, 0,250 sec., roodfilter, Ilford FP4, 12 min. ontwikkeld in Promicrol).

„alles wat je op s

is te laat"

De uitspraak "alles wat je op school moet leren is te laat" getuigt van een zeer pessimistische visie op de mogelijkheden van het onderwijs. Deze kijk op het onderwijs is dan ook maar voor een gedeelte waar en heeft betrekking op de rol die het milieu speelt ten aanzien van het slagen of falen van het kind op school. De opvoedingsstijl heeft tenslotte een zéér grote invloed op de houding van het kind ten aanzien van het leren in het algemeen. "De kinderen uit hogere sociale milieus blijven véél betere kansen hebben," zegt men weleens in onderwijskringen. Is het dan waar dat kinderen uit "volksgezinnen" in het algemeen minder voorbereid zijn op de school en haar leerplan? Leren kinderen uit beter gesitueerde gezinnen dan reeds rekenen, taal, geschiedenis of biologie bij moeder thuis? Of is het een bepaalde leer-houding die zij door de opvoeding krijgen?

tekst: g. j. kolmus
foto's: r. de graaff

school moet leren

Je zou het bijna geloven want:
— Wie geld heeft en aandacht voor de opvoeding van zijn kinderen koopt speelgoed al was het maar een blokkendoos om ruimtelijke verhoudingen te leren kennen.
— Ouders die kinderen mee op reis nemen geven de kinderen daarmee een stuk aardrijkskundige ontwikkeling mee (op een school in het villagebied van het Nederlandse Gooi weten kinderen soms meer dan de meester).
— Als je verplicht bent Latijn te spreken onder het eten (zoals hele generaties Bakhuizen van den Brink dat deden) moet het niet moeilijk zijn een klassieke opleiding te volgen.
Er zijn voorbeelden genoeg. Iedere avond voor het naar bed gaan een verhaaltje stimuleert de taalontwikkeling, terwijl het begrip "vroeger" (uit madushi's tijd) te maken heeft met geschiedenis.
Bijzonder moeilijk wordt het als het onderwijs niet aansluit op land en cultuur van het kind. Ook Nellie Prins wijst in "Kabes Duru?" op de *invloed van het niet-westerse milieu.* (Hoofdstuk 1. 4. De school in een veranderend leefklimaat). Opvoeding en Onderwijs tracht men dichter bij elkaar te brengen. Steeds meer gaat men het kleuteronderwijs dan ook zien als een mogelijkheid het kind op de school voor te bereiden, zoals in het FAURE-rapport "Learning to be" nog eens benadrukt wordt. De jaren zeventig worden ook als de jaren "van de kleuter" gezien. Betekent dit voor het volkskind een INHAAL-programma omdat het zoveel gemist heeft? Worden Puertorikeinse kinderen uit de sloppenwijken door de head-start programs er werkelijk beter van? Men twijfelt er weleens aan. In ieder geval is het een uitdaging voor de kleuterschool. Trouwens, een internationaal symposium over kleuteronderwijs in Leiden heeft — gelet op dergelijke ontwikkelingen — geadviseerd de kleuterleidstersopleiding op een hoger niveau te brengen. Misschien is de tijd dat de kleuterschool als bewaarschool (mevr. F. Alders spreekt van een "psychologische parkeerplaats" in Vorm nov. 1972 pag. 9) beschouwd wordt voorgoed voorbij, wie weet.

opvoedingsstijl

De kleuterschool is voor vele kinderen de eerste plaats buiten het gezin waar voor hen iets te doen valt. Sommige kinderen zijn weliswaar reeds de creche of het speelschooltje gewend, geheel afhankelijk weer van het milieu. Weer rijzen er vragen of de Te Aworo-, Mammalies-, Pinokkio- en Tante Trees-kinderen een werkelijke voorsprong hebben als zij daarna naar "de grote school" gaan. Vermoedelijk wel, doch Arubaanse onderzoekgegevens op dit punt hebben wij ook niet. Wel is bekend dat *veel ouders het nut van de kleuterschool nog steeds niet inzien.* En als het kind eenmaal op school zit, dan hangt zijn mee-doen ook af van de ervaringen die het "thuis" heeft opgedaan. Het "bang-zijn" voor de zee dat bij bepaalde ouders voorkomt is bepaald niet stimulerend voor het meedoen aan zwemlessen, al kunnen sommige kinderen door vriendjes en andere families worden meegenomen.
Uiteraard zijn ouders overal ter wereld anders! Opvoeding verschilt van cultuur tot cultuur, al gaan de verschillen steeds meer verdwijnen. Bij haar bespreking van Margaret Mead wijst N. Prins erop dat in niet-westerse gebieden nieuwsgierigheid en leergierigheid dikwijls niet op prijs worden gesteld en ook niet aangemoedigd! Wat moet je dan met een westerse methodiek-didactiek die automatisch uitgaat van exploratiedrang, zelfstandig-zijn en actief bezig-zijn? De Amerikaanse pedagogische films laten kinderen zien die zeer vlot discussieren en deze films zijn niet automatisch bruikbaar voor didactieklessen in Nederland. Je hoeft maar de t.v. aan te zetten om iets van de Amerikaanse opvoeding met de "Lucille Ball" en "Family Life"-style te leren kennen. Zo vertellen kleuterleidsters dat sommige Arubaanse ouders hun 4 à 5-jarig kind met een "met tang gevulde zuigfles" naar school brengen omdat de moeder het kind nog graag jong wil houden.
Schoolrijpheidsbevorderend? "Bo ta frescoe" zeggen sommige ouders als een kind spontaan grapjes over een bezoeker maakt. Men schaamt zich snel voor zijn brutaliteit. Ook moet hij niet zoveel vragen stellen over de carnavalsstoet: "Miho bo bira pastor" (je kunt beter pastoor worden). Is het dan geen wonder dat het kind als passief en gesloten bestempeld wordt en het geen vragenhonger kent, zoals in de boekjes staat? Zijn kinderen van Noord werkelijk zo Indiaans-gesloten in vergelijking tot de open-spontane San Nicolas kids? Kleuterleidsters vragen zich dit weleens af. Het is ook mogelijk dat ouders de kleuterschool bepaalde opvoedingstaken toewijzen. Op de "Escuela Juan de la Cruz Posada" in het Colombiaanse Medellín heeft men materiaal gemaakt van linnen en hout met het doel de kinderen te leren hun veters vast te maken, een rits te sluiten, een blouse dicht te knopen etc.
Bovengenoemde opvoedingsstijlen komen







weliswaar over de gehele wereld voor, al is enige generalisering per "cultuur" mogelijk en zou de kleuterleidster, *met de nodige respect voor de opvoedingsstijl van de ouders* hen erop kunnen wijzen dat "praten met hun kind" zeer belangrijk is en dat eigenlijk zij de eerste "meneer" en "yúfrouw" van hun kind zijn.

experimenteerschool

Het begrip "experimenteerschool", in Medellín Escuela de demonstracion genoemd, boezemt sommige ouders vanwege het proefkonijnenidee angst in. "Waarom moet mijn kind nu al Nederlands leren' e yúfrouw zal hem later *repareren"* is hun reactie op de cursus Nederlands op enkele kleuterscholen. Ook komt het voor dat kinderen op de dag van de Nederlandse les zelfs wegblijven. Doet men mee dan kunnen zij er weliswaar plezier aan beleven, maar veel ouders vragen zich af waarom dat al op de kleuterschool moet gebeuren.

Naast zo'n cursus Nederlands kúnnen kleuterleidsters, indien zij dat wensen, onder leiding van het p.d.b. deelnemen aan het programma kwantitatieve en ordeningsspelen: "Programa Wega Kuantitativo i Ordenativo". Een aantal spelen zijn door drs. M. C. Onneweer en mej. Bernardine Richardson samengesteld. Deze spelen die als een soort *voorbereidend* rekenen beschouwd kunnen worden gaan samen met taalontwikkelingsoefeningen in papiamentu. Ook ten behoeve van verhalen en gesprekken wordt het milieu buiten de klas in de klas gehaald: platen, dia's, radio, t.v., poppenkast, speelgoed. Bij de kwantitatieve spelen gaat het ook om het stimuleren van het gevoelsmatig beleven van het kwantificeerbare. Een voorbeeld is het werken met denkblokken(1):

"De kinderen dienen daarbij de gelegenheid te krijgen vrij met denkblokken om te gaan. Ze zullen er aan voelen, ze zien kleuren, vormen, ze voelen vormen, de gladheid, ze voelen dat ze licht zijn, sommige hebben een gat waar je je vinger in kan steken, met andere kun je rollen, er zijn er een stel die dezelfde kleur hebben, je kunt er mee bouwen, ze kunnen haast niet buigen..." De lesjes moeten eveneens het emotionele beleven stimuleren:

"Maak eens een mooie toren van... Wat heb jij een grote toren gemaakt..." Een goed antwoord, iets proberen te ontdekken of op te lossen moet dan genoegen geven. Waarnemen, taal en handelen gaan hier hand in hand. Uit observatie van mej. Nicoline Bislip op de St. Lucia-kleuterschool blijkt wel hoe moeilijk sommige kinderen zich kunnen concentreren of er wordt veel te traag gewerkt. Andere — soms wat jongere — kinderen doen helemaal niet mee, hetgeen het werken van de kleuterleidster kan verzwaren.

Afwisseling blijkt zeker noodzakelijk te zijn, bijvoorbeeld met een gymnastiekspelles. "Ook hier werkt het rekenen door", aldus mej. Winklaar. De kinderen raden en vertellen in papiamentu "hoeveel kinderen achter hun rug staan". De liedjes die bij deze bewegingslessen gezongen worden zijn ook weleens nederlandse liedjes, ook al is men niet opzettelijk met de cursus Nederlands bezig. Is er wel sprake van een echte les Nederlandse taal en worden b.v. lichaamsdelen genoemd in een gesprekje, dan kan het voorkomen dat de kleuters na zo'n les automatisch Nederlands blijven praten: "Juf, mag ik hier zitten?" *Een bewijs hoever je soms kunt gaan met jonge kinderen op taalgebied, al kan het voor het kind moeilijk zijn te weten waar het aan toe is!*

gedachten over de mogelijkheden van het kleuteronderwijs







In één kleuterklas kunnen Engelstalige, Nederlandstalige, Papiamentstalige en ook Spaanstalige kinderen elkaar beinvloeden en deze taal van elkaar overnemen. Zo hebben zij begrippen als "links" en "rechts" zojuist in de les gehoord en even later moeten zij "pa suid" richting gymnastieklokaal". En daarbij hebben ook volwassenen moeite met "pa noord" en pa suid", zegt mevr. Halabi, hoofd van de Imelda-kleuterschool.

Ten aanzien van deze onduidelijkheden merkt mej. Richardson nog op, dat de leidster er absoluut naar moet streven tijdens de lessen één taal te spreken en niet moet afwisselen door een tijdje papiamentu en dan weer Nederlands te spreken. Het kind krijgt dan een beter idee van het verschijnsel taal. Dit is didactisch van groot belang in een veeltalig gebied.

aangepast materiaal

"Ons materiaal is West-Europees", zei Bernardine Richardson op de vraag in hoeverre het ontwikkelingsmateriaal aan sluit op de omgeving en dagelijks leven van de Arubaanse kleuter. Hetzelfde, soms uit Europa of de USA ingevoerde of van deze gebieden gecopieerde leermateriaal vindt men trouwens ook in Colombia terug. Ook daar hebben de "jardines infantiles" b.v. lotto-spelen met dezelfde afbeeldingen als hier.(2) Speelgoed varieert daar van poppen tot pistooltjes en militaire trucks. Wat betreft de kwantitatieve spelen wordt gewerkt met een in Bogotá ontworpen methode "Mathematica Moderna". Zo'n demonstratieschool als die in Medellín toont aan dat er in Latijnsamerikaanse landen wel degelijk sprake is van onderwijskundige activiteiten. *De mening dat alle onderwijs slecht is berust dan nergens op.* Een ander punt is het feit, dat de kinderen daar pas op 5- á 6-jarige leeftijd naar de kleuterschool gaan, terwijl het programma van deze kleuterschool wordt voortgezet op de basisschool. Hetzelfde leermateriaal wordt daar gebruikt. Er is *geen zelfgemaakt leermateriaal* aanwezig. Nicoline Bislip vertelt dat men in Costa Rica wat dat betreft meer doet met "waardeloos materiaal". Uiteraard is dit een uitkomst voor scholen die in deze ontwikkelingsgebieden er toch al economisch niet zo goed voorstaan.

Op sommige Arubaanse kleuterscholen vindt men in zelfgemaakt materiaal wel iets van de omgeving terug: knoekhuizen, beach, palmen. Belangrijk is daarbij de eigen voorkeur van de kinderen voor bepaalde kleuren. Op de lotto-spelen, puzzels, prenteboekjes vind je afbeeldingen terug die het kind vaak niet uit zijn eigen omgeving kent. "Maar je kunt de kleuters er over vertellen", zegt mej. Stephens, hoofd van de St. Lucia-kleuterschool. Nicoline Bislip herinnert zich hoe leuk het was je "in te leven in koude situaties met sneeuw". Toch komt op zo'n in Nederland ontworpen lottospel van alles voor: een vioolstrijkstok, een racket (badminton noemen de kleuters dit) en ook... een hut met palmen. Nu zal de juffrouw in Tiel op haar beurt moeten uitleggen hoe het zit met een dergelijke woonwijze en vreemde flora. *Dit materiaal is dan ook internationaal, dus overal te gebruiken al blijft de noodzaak bestaan eerst je directe omgeving goed te leren kennen.* In de binnenlanden van Afrika zal bovergenoemde strijkstok weliswaar meer problemen geven, maar hier kunnen kinderen uit de verste knoek op de televisie weleens een violist tegenkomen. Een trein konden de kinderen op de feria in Savaneta leren kennen en bij dennebomen herkennen zij de kerstbomen van Henderson.

"Wij hebben geen echt platteland", zegt Bernardine Richardson. Dit geisoleerd zijn van moderne ontwikkelingen komt nog wel in Suriname voor, al verandert er in korte tijd veel. Belangrijker dan materiaal is het scheppen van een "Arubaanse kleutersfeer" waar het kind zich thuis voelt. Het ergste wat je als leidster kan overkomen (ook deze mogelijkheid doet zich voor) is het feit dat je een "vreemdeling" voor de kinderen en hun ouders blijft. In kleine, besloten buurtgemeenschapjes kan een leidster die niet uit die omgeving komt soms moeilijk geaccepteerd worden. Ook hier ligt een taak van het onderwijs.

ontwikkelingen

Aansluitend aan het voorgaande kan men zich afvragen of er specifieke ontwikkelingen zijn in het kleuteronderwijs op het eiland. Is er sprake van *een soort Antillianisering* van de kleuterschool? De taalprojecten van het p.d.b. gaan in die richting. Daarnaast is er sprake van een splinternieuw programma n.l. de "begrippentoets".(3) Bij deze toets wil men achterhalen welke kwantitatieve, ruimtelijke en mathematische begrippen het kind kent om hem daarna te helpen met begrippen die het nog niet beheerst. Deze begrippen immers, zijn van belang voor het volgen van (reken)onderwijs op de basisschool. Zoals aan het begin reeds is gesteld is de rol van het milieu zeer belangrijk en kan het voorkomen dat het kind alle begrippen reeds kent. Er zijn tenslotte ouders die samen met de kinderen naar de tienda gaan en het kind al vroeg met florines laten omgaan. Daarnaast wijzen onderzoekjes van APA-studenten uit dat vooral "beter gesitueerde gezinnen" (soms vereuropeeste of vernederlandste gezinnen) veel aandacht besteden aan de keuze van het speelgoed van hun kinderen. Samenspelen met de kinderen waarbij begrippen als vierkant en driehoek, onder en boven voorkomen is zeker bevorderend voor de ontwikkeling. Het is dan ook de bedoeling dat na de toets (die geen selektietoets is) de ouders erop te wijzen hoe belangrijk het is om samen met de kinderen het woord "grandi" te gebruiken, in geval hun kleuter dit begrip nog niet kent. Er zijn natuurlijk nog geen resultaten van het onderzoek. Wel vinden sommige kleuterleidsters de toets wat aan de zware kant. In het algemeen is het trouwens moeilijk de resultaten van de kleuterschoolprogramma's na te gaan. "Je merkt er niks van", zegt de ene leidster in de eerste klas van de basisschool' terwijl een ander duidelijk een soort onderzoekende houding bij deze kinderen constateert.

Het kleuteronderwijs wordt ook wel VOORBEREIDEND onderwijs genoemd. De eerste voorbereiding is en blijft uiteraard de opvoeding. In het idealistische en op de toekomstgerichte onderwijsrapport "Learing to be" wordt gesproken van een leer*gemeenschap.* Zou door het gemeenschappelijk werken van ouders en onderwijzers aan de ontwikkeling van hun kind onderwijs en opvoeding naderbij komen?



Enige tijd geleden is een succesvolle kleutercampagne gehouden. Veel meer ouders stuurden hun kind naar de kleuterschool. Zouden de ouders ook overtuigd kunnen worden van de verantwoordelijkheid die zij hebben ten aanzien van het leren van hun kind?

Je zou met een grootscheepse campagne kunnen beginnen met een andere titel maar onder het motto: "Alles wat uw kind op school moet leren is te laat..."

literatuur

1. *Programa Wega Kuantitativo i Orde nativo (uitgave P.D.B.).*
2. *Seduca seccion normales, Manual para Jardines Infantiles (Medellín 1973).*
3. *G. Kateman-Rigaud: Samenvatting van de begrippen toets.*

*

De bij dit artikel geplaatste foto's zijn gemaakt op de Imelda-kleuterschool

OPUS DE FUNK [1)] (DEDICATED TO W. AALBERS)

by E. A. Bennet



We merge with it
all things are it
We rhythm and sound and suncolor
We rise and set and sing and move
oh Lord, oh lord, oh lord

IMANU AMIRI BARAKA



Of all the art forms that have contributed to shaping the Afro—American creative experience, music has been its strongest component. Despite whatever social and ideological changes Afro-Americans (in the broadest sense of the term) undergo, their music, continues to evolve and grow.

One can safely say that, as long as Afro-Americans survive, Afro-American music 2) will continue to make its impact on the world.

But this rich musical heritage contrasts sharply with the grim realities it must often undergo.

In music as in other areas of educational activity insistent demands are being made upon educators everywhere for relevancy in regard to curricula matters. The assumption that and I quote: "The Antillian teachers know their music and knowing it implies one is also able to teach it with the right didactic methods", is quite a fallacy. This fallacious assumption of course leads to the deception the two Dutch teachers met with, which W. Aalbers speaks of in his Open Letter to Drs. Simo (Vorm, 5e jaargang no. 2).

I for one, and I can say most of my fellow teacher-musicians, when hearing or reading of the planned music course, or was it a music workshop, pondered on the big question: What was to be taught in our school, both primary and secondary, in the Afro-American music courses? To illustrate this I quote: "Cuanto di nos sa algo di e musica y baila di nos antepasadonan y di unda nan a origina?" (Rufo Odor: "Influencia Africano y Europea den musica di nos region" from the program of the Musical Wadarikiri).

"Niemand gaat zover kijken wat betreft muziek op het eiland. De meeste jonge mensen die hieraan iets willen doen, hebben in een Europees land gestudeerd en brengen met zich mee aspecten die ze in onze samenleving realiseerbaar willen zien. Maar behoren deze aspecten in onze cultuur of geven we onze cultuur de Europese "touch?" ("Muziek in onze samenleving", Etty Toppenberg in Vorm, 4de jaargang no. 8).

Sure, we knew that there would be performance courses, the collecting of song materials, but what about history and literature courses?

I, and together with me, educators, who are concerned about music in our schools, as the above stated quotations reflect, have discovered, if they had not already known, that there were few suitable materials on the market for the teaching of Afro-American music courses. Conventional histories of music and style-analysis texts generally ignored the subject of the Afro-American contribution to music. Unfortunately, the situation seems only slightly improved today. To be sure, a considerable quantity of writing about Afro—American music has been published in recent years, along with the prodigous mass of other aspects of Afro-American life, but the quality of much of the writing is extremely poor. Many of the books have been written by amateurs who seem to know little about the folkways and traditions of Afro-Americans and who sometimes leave the impression that they also care little. Mr. Aalbers you admit that your knowledge of our culture is poor. Yet in your patronizing pathological sensitivity you dare ask such questions as where our culture is to be found, referring to it as "The Great Rubbish", without even grasping the message Drs. J. Simo was sending you. I do have a copy of Mr. Simo's full speech. Your destructive system had paid tribute to me by not allowing me te attend the "Onderwijsdag" owing to the fact that for a couple of years I may carry your devastating statussymbol "Leraar-Mavo". "Heil to the Segregation" after having been a teacher at the elementary school for fourteen years. "Heil to Your Mammoet".



At the piano: E. A. Bennett, author of this article, as orchestra leader in the A.P.A. music happening "Amor di Kibaima."

But as you said "I am looking forward to enlarge my knowledge", I would like to help you at that by filling you in on some historic information of our music, which you and your comrades seemed to have never realised.

First, Afro-American music is mainly a non-Western music. The Afro-American gave this music — the language, the vocabulary, the essence — to the world, and every advancement and major innovation of this music has come from him. It is perhaps this fact of the Afro-American music that has hindered its unbiased acceptance into academia. You must realise that myths and erroneous notions have, however, also contributed to the burdens of Afro-American Musical education. Because Afro-American music had its origins and its tradition outside the perimeters of Western art music, its lack of acceptance was virtually assured. At the time of Afro-American music birth, near the turn of the century, America and Latin America was still genuflecting at the European Cultural Shrine. Any Afro-American music which deviated from European models was viewed condescendingly. When this attitude was coupled with hostility displayed towards anything construed to be part of the Afro-American culture then the picture for respectability for Afro-American music was very bleak.

For me it is readily apparent that the traditional arguments against the inclusion of Afro-American music as a part of academia are at the very least, ill founded, lacking in credibility, and often racist.

Another myth is that Afro-American music is good in proportion to how closely it approximates Western European art music.



(foto: r. de graaff)

The main fallacy inherent in all the myths and ill founded statements lies with trying to impose European standards, norms values, and criteria on an essentially non-Western art form.
Most of the writing about Afro-American music has been from the perspective of what is valid within the perimeters of Western easthetics and traditions. Many people, also Antillians, are now coming to the realisation that these are not the proper conditions out of which to make value judgments.
Gunther Schuller in his excellent book puts it in this way: "Thus, in certain fundamental musicosociological aspects, jazz represents a transplanted continuation of indigenous African musical traditions. But more important, these African traditions survive in an astonishing array of musical detail, covering all elements and aspects of music, including to some extent even harmony, which has generally been associated with the European branch of jazz ancestry. Since rhythm and inflection are the elements that most obviously distinguish jazz from the rest of Western music, it is highly revealing to study them in relation to African ancestry (Early Jazz, page 6, Oxford University Press). If this does not clarify anything and does not enlighten you to what this whole matter is at then listen to this Afro-American:
"It is a question of the Third World starting a new history of Man, a history which will have regard to the sometimes prodigious theses which Europe has put forward, but which will also not forget Europe's crimes, of which the most horrible was committed in the heart of man, and consisted of the pathological tearing apart of his functions and the crumbling away of his unity" (from "The wretched of the Earth" by Frantz Fanon, page 254 Penquin). To rid oneself of the self-destructive force of error and ignorance only to be torn and be miserable by what one discovers is a sorrow and emotion that only awareness can bring. This awareness and recognition of oneself as a prisoner of white culture and language can cause one to act in a stronger and more unified way to free oneself. This act should become everyone's struggle. That "Sir" Aalbers is the message. That is why I think and feel that criticism and clarifying the history of the development of our music — along the lines of saying what our musical heritage is or who are the true innovators, the data from a historical sense — is extremely important. Analyzing the music is especially for a potential Padu Lampe, or a potential De Palm, or a potential Boy Dap, or a potential Rufo Wever, or a potential Julian Coco.
You must also realise before plunging into our culture that at most of your universities and conservertories, a music student can graduate without taking a single course in Afro-American music. Examine any history of music course at a major university or conservatory and invariably you will find a "History of Western Art Music". Implicit in this is the rather naive and arrogant assumption that the only music of any importance is that which issues from the Western-European Anglo-Saxon tradition. Indian, African, Oriental and Afro-American musics are conspicuously absent.

"If we want humanity to advance a step farther, if we want to bring it up to a different level than that which Europe has shown it, then we must invent and we must take discoveries. If we wish to live up to our peoples expectations, we must seek the response elsewhere than in Europe". (from "The wretched of the Earth", by Frantz Fanon, page 254 Penquin).

So you see there is no time to simplify mixing, especially where one has to be fighting ignorant revelations of our people and culture. If we are serious about our commitment to the rediscovery and the redefining of our heritage in the fine arts, our scholars, and the talented ones in different branches, must take upon themselves the responsibility for developing an appropriate and exemplary literature (in the broadest sense of the term) for use by students, educators and laymen, and that consumes a lot of time.
This much is obvious. You may suggest that I am a nationalist, a chauvinist. In the sense that I have perhaps too strong an emotional

attachment to Afro-American music and that I resent foreigners telling me, and us how to think, I plead guilty.
But my pride and my belief that we should struggle on behalf of the survival of what is ours, do not extend to the level where I believe that all that is Antillian is good and that all Antillians are saints, and that all that is Dutch is evil and all Dutchmen are vulgar barbarians.
Nor do I preclude the willingness to accept that Dutchmen can study the Antilles and make significant contributions to our understanding of the history and culture of the islands.
I do resent the patronizing tone of your questions, which I find personally insulting. I resent your setting yourself up on a pedestal chastising and us because we have not thought as you would want us to think, because we have not done our homework as YOU would want us to do it, and because we have not emulated those YOU feel we ought to emulate.
I am tired of the *great white fathers* who come to me, and to us, from the outside with the delusion that they have a monopoly over all the avenues to truth and liberation. The future of the Antilles will be mapped and worked out by my generation of Antillians and the generation which will come after it.
Last but not least, I cannot refrain from commenting on that preposterous question "Is it to be found on channel 90 listening all day to the same "soul-less entertaining" English songs?"
I know a tale, and this one is not a fairy nor a fancy tale, of a young boy of seventeen, who twenty-three years ago was sent to Holland for the continuation of his education. When for the first time he heard the sounds of what had supposed to be his "thing", he was amazed, baffled, flabbergasted, and stood rigidly, stiffled to the ground by the impotent vibrations, pouring out through the radio, sounds leaving him no space for the little orgastic thrills and delights. The so-called ritmic pulses, produced by the rapers Languestra, Malando, and the Maastrichter Staar, when they where deforming my mistress, who is known to You by the name of Lady Mambo, Miss Tango, and Mrs. Negro-Spiritual, were strangling him.



Yeah, my mistress, for my mistress
is my Music.
A mistress whose Rhythm carries me
anyway
Whose beat is real. And what we are is
gestures of the master,
without space, without time. Oh lovely
Goddess,
don't put us down as merely singers.
We are the song. Is sweet. We are the song.
Too many of us thinking that you, my Lady
ain't got no tenderness.
But tender is real. Kyrical too.
Leading us to climatic cries of:
Alli; Esta bon: Sabroso; It sweet man;
Aha; Oh lord!





(foto: r. de graaff)

You know W. Aalbers; "KUTOA UMOJA", a poem by Imamu Amiri Bakara, is a scat the essence of which says; it is "me" that is keeping "we" from getting "free" and that we need to hook all them meeeeeees together all them "meeeees" need to hook up into a big we, a big we.
And that's it. That simple.

Notes:

1) *Funk: soul, root. Opus de funk can be freely intrepreted as: "Back to the roots".*
2) *Afro-American music: The music which ranges from samba through the music in the Caribbean to the highly sophisticated jazz and blues.*
3) *Scat: a way of vocalizing or singing nonsensical words by jazz vocalists, very much used in 1940-1950 Bebop period. For a comparison in the Caribbean music listen to "Tasca Tasca" by Gran Combo.*



(foto: r. de graaff)



deze maand publiceren wij wederom een deel van de scriptie van j. g. heyer, die hij maakte voor de b.o. vakstudie. de heer heyer is leerkracht aan de emmaschool, een school voor moeilijk lerende kinderen



onderwijs-praktijk op d

lokalen

De arbeidsgroep van de Emmaschool (waar ondergetekende de leiding over heeft), heeft de beschikking over een ruim theorielokaal, waar de a.v.o.-vakken en de expressievakken gegeven worden en over een handenarbeidlokaal, waarin tevens een houtopslagruimte en een toilet.

Een van onze grote wensen is een nieuw handenarbeidlokaal. Nieuw, daar het bestaande niet meer opgeknapt kan worden; het gehele plafond, de kasten, kortom al het aanwezige houtwerk, is aangetast door witte mieren.

De machines voor houtbewerking zijn net zo oud als de school en op de zaagmachine na, onbruikbaar. Het schijnt dat deze situatie al vrij lang zo is. Gelukkig komt er binnenkort verandering in, aangezien de bestelling houtbewerkingsmachines door de overheid goedgekeurd is en volgens de bevoegde instantie reeds aanbesteed.

intellectueel

De groep bestaat momenteel uit zeventien jongens, die in leeftijd variëren van dertien tot zestien jaar.

Ook mijn groep heeft een rooster, dat, met instemming van de inspectie, slechts als richtlijn dient. In de praktijk wordt er, begrijpelijk, herhaaldelijk van afgeweken. We zien trouwens, dat in dit rooster te veel het accent op de intellectuele vakken wordt gelegd. Bovendien is er het vak Nederlandse taal op te vinden, waar we, met toestemming van de inspectie, hoe langer hoe meer van afstappen. Vooral dit kind spreekt en begrijpt vrijwel alleen zijn moedertaal, het Papiamento. Het schrijven beheerst het kind niet, aangezien het er nooit les in heeft gehad; er is nog geen spelling, er zijn geen methodes en er zijn bij het b.l.o. niet genoeg leerkrachten, die in staat zijn om in deze taal les te geven.

Het vak Nederlandse taal heeft plaatsgemaakt voor Taal. Het aantal (handen-)arbeidlessen is uitgebreid. Vier maal in de week staat er groepslezen op het rooster. Hiervoor zijn kinderen van de school in acht niveaugroepen ingedeeld. Deze lessen moeten op het rooster staan, aangezien ze de hele school betreffen. Donderdag's lopen de leerlingen stage in een bedrijf. De twee lesuren arbeid op vrijdag worden gevuld met werkzaamheden in de school, zoals reparaties en onderhoudsbeurten.

In deze arbeidsklas probeer ik mijn leerlingen beter toegerust de stap naar een arbeidsplaats in de maatschappij te laten maken. Dit geldt voor het grootste deel van de pupillen; bij het andere deel doe ik een poging hen beter voor te bereiden voor het vervolgonderwijs. Om organisatorische redenen wordt dit in één groep gerealiseerd; een deel van de groep krijgt dus wat meer praktijk, het andere deel wat meer theorie.

Het doel is niet de leerling te bekwamen in een bepaald vak; hiertoe zijn wij bovendien niet in staat. Dit moet de taak blijven van het vakonderwijs en van het bedrijf, in de vorm van een bedrijfsopleiding. Aangezien dit laatste er niet is, hebben we geprobeerd een bedrijfsklas aan de school verbonden te krijgen. *Het is gebleken, dat ook leerlingen van onze school, eenmaal in een bedrijf werkzaam, moeilijkheden kregen en aldaar in hun taak faalden. Bovendien vernam ik dit ook omtrent een aantal leerlingen, die reeds bij het vervolgonderwijs zaten.* Dit falen lag meestal niet in het ontbreken van elementaire kennis of vaardigheden of van vakbekwaamheid, maar kwam voornamelijk door een aantal factoren:

1. de sociale aanpassing liet te wensen over;
2. de werkdiscipline was onvoldoende aanwezig;
3. het werktempo lag te laag;
4. men ging niet bepaald zorgvuldig met materiaal en/of gereedschappen om en het onderhoud liet te wensen over;
5. de elementaire vaardigheid was niet voldoende om op voort te bouwen;
6. de desbetreffende beheerste het werken met gereedschap en machine onvoldoende.

minderwaardigheidsgevoel

Ook mijn debiele jongens hebben vaak een minderwaardigheidsgevoel; elke dag weer is dat uit hun opmerkingen, hun doen en laten op te maken. Helaas wordt dit gevoel versterkt door geregelde uitlatingen en gedragingen van anderen, soms zelfs van hun eigen leden.

Opmerkingen als: "hij is gek, ziek in zijn hoofd, hij zit op een dommen-, gekkenschool", worden, zelfs door de eigen familie (soms als verontschuldiging, vaak door onbekendheid met het probleem geuit) vaak gebezigd. Bovendien ziet de grote groep dat zij niet naar een vorm van vervolgonderwijs kunnen en wordt de rest er geregeld op gewezen dat zij maar naar "die school" kunnen.
In schoolse prestaties zijn deze kinderen altijd de mindere van hun intelligente kameraden. *Bovendien zitten zij op intellectueel niveau aan hun plafond en interesseren zij zich niet meer voor de hen aangeboden leerstof. In de arbeidsklas wordt hen nu de gelegenheid geboden op een ander vlak iets te presteren en met een tastbaar resultaat te voorschijn te komen.* Hun zelfvertrouwen zal toenemen en dit zal een stimulans zijn voor de andere schoolprestaties. (De leerling uit de eerste groep zal gemakkelijker de kloof tussen school en werk in de maatschappij kunnen overbruggen; de leerling uit de tweede groep zal met meer vertrouwen naar zijn vervolgonderwijs stappen: hij zal daar immers nog meer bereiken!)
Het is bekend dat in een maatschappij het individu, indien hij niet slaagt in zijn werk en niet productief is, een vermindering in zijn waardering door de medemens ondergaat. Dit zal tot contact-vermindering leiden en aanleiding geven tot wantrouwen, eenzaamheid en zelfs uitstoting. Bovendien heeft ieder mens het in zich nuttig te willen zijn en het geen werk hebben leidt tot spanningen, die kunnen ontaarden in negatieve gedragingen. *Een van onze leerlingen die door aanpassingsmoeilijkheden telkens zijn betrekking verloor en uiteindelijk geen baan meer kon vinden, belandde tenslotte wegens diefstal in de gevangenis.*

falen

Ik noemde reeds een zestal factoren, waardoor onze leerlingen, eenmaal van school, meestal in hun bedrijfstaak faalden.
Daaromtrent volgt thans puntsgewijs nog het volgende:
1. Vele van de jongens moeten in de fabriek of in het bedrijf of bij het vervolgonderwijs in teamverband werken. Vooral de eerste groep, maar ook de anderen schieten hier vaak tekort in, doordat vroeger, ook thuis, het samenspelen en samenwerken niet genoeg aangeleerd werd.

2. Het ontbreekt hen vaak aan werkdicipline, doordat ze vermoedelijk allemaal op de lagere school meegesleept werden op een peil, dat voor hen te hoog lag. Zodoende verloren ze al de interesse in het werk, evenals de concentratie. Het kan ook komen door een verkeerde aanpak in het gezin. Deze kinderen zijn ook op school vaak ware meesters in het ontduiken van allerlei werkzaamheden.

3. Het te lage werktempo hangt ten nauwste samen met het gebrek aan werkdiscipline. Oorzaken kunnen zijn: het kind kan het werk niet aan, het heeft geen zelfvertrouwen en is niet gewend te werken. We zien op de b.l.o.-school dat een kind een opdracht niet binnen de vastgestelde tijd af kan krijgen. Vaak is dit zo gegroeid doordat wij, mede door de noodgedwongen individuele aanpak, deze leerling niet altijd voor een bepaalde opdracht een tijdslimiet stellen.
4. Het onzorgvuldig omgaan met materialen en gereedschappen en het slecht onderhouden hiervan heeft vaak als oorzaak dat het kind nooit geleerd heeft, wat hij er wel en wat hij er niet mee kan doen en dat hem de waarde ervan nooit is bijgebracht. Het zuinig met iets omgaan, het verzorgen en ook het opruimen ervan zal in de eerste instantie thuis geleerd moeten worden. Ook de school heeft hier echter een taak in en zal het kind er van af de laagste groep op moeten wijzen. Het in de arbeidsgroep doen van inkopen is van veel waarde en draagt bij tot het beter verzorgen van materialen en gereedschappen.
5. De onvoldoende handvaardigheid maakt een plaatsing in het bedrijf en bij het vervolgonderwijs dubbel moeilijk. De basis van een zekere handvaardigheid moet reeds gelegd zijn voor de plaatsing in de arbeidsklas, tijdens de handenarbeidles, waarin met verschillende materialen gewerkt dient te worden. Doordat de geestelijke minderwaardigheid beslist niet samen hoeft te gaan met een grotere handvaardigheid, is het een noodzaak om door veel te oefenen de handvaardigheid te vergroten.
6. De reden, waarom de pupil niet vertrouwd is met gereedschap en machine, ligt in de school. De school en met name de arbeidsklas, moet de pupil leren hiermee om te gaan in nauwkeurigheid en het in acht nemen van de veiligheidsnormen. Aangezien onze leerlingen op het concrete zijn ingesteld, moeten wij hen geen theorie hierover geven, maar hen het begrip van de eisen bij brengen door hen ermee te laten werken.

verbetering van gedrag

Thans volgt een uiteenzetting van mijn werkwijze om te komen tot een verbetering van de zes genoemde factoren om de leerlingen gemakkelijker de stap naar een arbeidsplaats in deze maatschappij te laten maken, en deze plaats te laten behouden en de voor het vervolgonderwijs geschikte pupillen hiertoe beter voor te bereiden.
Het heeft weinig zin de leerlingen te vertellen, wat zij later in het bedrijf, of bij sommigen nog eerst tijdens de praktijklessen bij het vervolgonderwijs, moeten doen en waarop het dan aankomt. Zij moeten dit ervaren in een concrete situatie. Aangezien deze situatie voor velen aansluit op het latere werk in de vrije maatschappij, moet het werk in het arbeidslokaal een groot deel van de schooltijd innemen, en wel meerdere uren achtereen. Hoe de schooldag naar de meer uren tellende arbeidsdag te overbruggen valt, blijft een moeilijk punt. (Misschien door het aan de school verbinden van een bedrijfsklas, waarin naast de schooltijden, 's middags in een passend bedrijf gewerkt wordt).
Het onderwijs in de arbeidsklas is te verdelen in:
I. Het werk in het arbeidslokaal.
II. Het algemeen onderwijs in het theorielokaal.

de inrichting

Het arbeidslokaal dient als het ware uit te nodigen tot een zorgvuldig omgaan met materialen en gereedschappen. In onze situatie is dit een moeilijk punt, aangezien houtwerk, dat zichtbaar aangetast is door de witte mieren, nu niet bepaald de meest verzorgde indruk maakt. Om het samenwerken te bevorderen en uiteraard ook de betere gang van zaken, hebben aan elke werkbank twee leerlingen een vaste plaats. Wij hebben voor elke leerling een gereedschapskist aangeschaft. Hij wordt voor het zich daarin bevindende basisgereedschap aansprakelijk gesteld. Indien een leerling andere gereedschappen nodig heeft, dan zijn deze te verkrijgen bij mij of bij de pupil die het beheer heeft over de gereedschappenkast. De benodigde materialen zijn in het magazijn opgeslagen en bij mij verkrijgbaar.
Eventueel wordt het door mij, of door een der jongens onder mijn toezicht, voorgezaagd met de zaagmachine. Indien de houtbewerkingsmachines afgeleverd worden, ligt het in mijn bedoeling deze in een afgescheiden hoek van het lokaal op te stellen, zo mogelijk op een vaste betonnen voet. De leerlingen mogen daar slechts na mijn toestemming komen en werken. Er dient streng toegezien te worden op de naleving van de veiligheidsvoorschriften. De zorg voor het schoonmaken en onderhouden van het lokaal, de gereedschappen en de machines berust om beurten bij een groepje jongens, waarvan één de leiding heeft.

het onderricht

Bij het onderricht in het arbeidslokaal wordt het accent gelegd op:
a. Het aanleren van een goede werkhouding:
Behalve het schoonmaken en onderhouden van het lokaal en alles wat er in is en staat, moet de leerling ook leren inzien dat hij allerhande karweitjes en werkstukken, respectievelijk moet uitvoeren en maken, ook als hij daar nu eens geen zin in heeft.
b. Het leren zich goed te gedragen in de groep:
Voor, tijdens en na de arbeid wordt er op toegezien dat het werken, het de ander helpen en het samenwerken naar behoren wordt betracht. Dit wordt tevens zoveel mogelijk gestimuleerd door opmerkingen en opdrachten en door het met hen mee- en samenwerken.
c. Het leren van eenvoudige technieken:
Hier ligt het in de bedoeling de leerling een zekere handigheid, handvaardigheid en gevoel voor materialen bij te brengen. Ik heb me nog beperkt tot houtbewerking, gezien het reeds aanwezig zijn van machine, gereedschappen en de binnenkort te verwachten bestelling.

Bovendien vereist het werken met andere materialen een vermoedelijk te kostbare investering en een grote allroundheid van de leerkrachten. Ik ben echter wel voornemens in de nabije toekomst, desnoods in deze arbeidsgroep, te starten met het onderricht in het eenvoudig lassen. Momenteel werken we voornamelijk met careta, pine, mahonie, multiplex en afvalhout, dat we bij een lokale houthandel betrekken.

e emmaschool

door j. g. heyer

foto's: r. de graaff

de arbeid

Betreffende de arbeid in engere zin valt een verdeling te maken in:
a. *de vrije expressie*, die vooral in de lagere klassen van groot belang is. Het leren van de structuren en de mogelijkheden van de materialen gebeurt spelenderwijs. De kinderen doen op deze manier een zekere handvaardigheid op. Wij werken met diverse materialen, zoals papier, karton, klei, pitriet, raffia, ijzerdraad en de zogenaamde waardeloze materialen.
N.B. We maakten ondermeer een gesoldeerde draadfiguur (vredesteken), een papieren mobiel, een masker van karton, bakjes van klei, een gevlochten insect (pitriet en raffia), en vogelkoppen van aan het strand gevonden drijfhout.
In de loop van de tijd zijn wij steeds meer overgegaan tot het uitvoeren van concreet gestelde opdrachten.
b. *De individuele arbeid*, die duidelijk zijn nadelen heeft. Het zelfvertrouwen en de werklust van de minder handige jongen zal afnemen, indien hij na harde arbeid een erbarmelijk resultaat verkrijgt. Bovendien zal hij het gave werkstuk van de sneller en beter werkende leerling ongetwijfeld met lede ogen aanschouwen.
Een ander punt is hier het niet komen tot samenwerken. Om diverse redenen echter wordt er nog geregeld zo gewerkt. Ik laat de leerlingen een enkele keer eenzelfde, niet te moeilijke opdracht uitvoeren, waarbij men elkaar mag helpen. De leerling die reeds klaar is en wiens werkstuk goedgekeurd is, krijgt of de opdracht de zwakkere broeder te helpen of hij mag een vrij werkstuk maken. Hier wordt dus alsnog een facet van samenwerking ingelast. Een onderwerp in deze was een kaarsenhouder. Geregeld echter werden er opdrachten naar niveau uitgevoerd, zoals het maken van een autootje, variërend van een eenvoudig blokken "ding" tot een rijdend voertuig, met "alleseropeneraan."
c. *Het groepswerk* geeft door een gezamelijk werken aan een eindproduct, bij een juiste taakverdeling, iedere jongen de kans tot volledige ontplooiing van zijn kunnen. Elk onderdeel is van belang voor het uiteindelijke resultaat. Een grote auto die kan rijden, een tafel van kwihi-hout, een schemerlamp van kleine stukjes fabrieksafvalhout, zijn voorbeelden van werkstukken die met groepjes jongens werden gemaakt.

"VOOR DE INDUSTRIE ZIJN ER LANG NIET GENOEG ZWAKZINNIGEN"

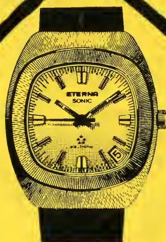
(H. FORD)

d. *Het seriewerk* dat voor de jongens van de eerste groep het beste aansluit bij het werk in een fabriek of een groot bedrijf. Er zijn diverse voordelen, zoals de inschakeling van de zwakste tot de beste; een ieder moet elk onderdeel met zorg en nauwkeurigheid uitvoeren; een bepaalde handeling wordt ongemerkt diverse malen ingeoefend; slechts door gezamelijke inspanning kan een goed eindproduct verkregen worden; men leert zien dat ieders werk belangrijk is, daar elk detail bijdraagt tot het geheel. Om diverse redenen wordt deze serie-arbeid hier (nog) niet beoefend.
In de eerste plaats zijn er hier geen grote bedrijven of fabrieken, waar serie-werk verricht wordt. Aangezien deze arbeid zo waardevol is, zou het alsnog te doen zijn, mits de groep voldoende arbeidskrachten telt en deze werkwijze niet zo kostbaar is, wat betreft de te gebruiken materialen. De school heeft namelijk een vast budget. Het is momenteel eenvoudig niet te realiseren.
e. Het stage lopen in een bedrijf, dat mijn leerlingen gedurende één schooldag per week doen, moet mijns inziens hier ook vermeld worden. Het valt weliswaar niet onder het onderricht in het arbeidslokaal, maar is, als dit onderricht, nauw verbonden met het toekomstige werk.

theorie

II. Het A.V.O. wordt in het theorielokaal gegeven. Tijdens de A.V.O.-uren wordt theorie onderwezen voortvloeiend uit de praktijk:
a. Het arbeidslokaal en het bedrijf, waar stage gelopen wordt,
b. Uit andere situaties uit school en maatschappij.

a. Er wordt, uitgaande van het gesprek, geleerd eenvoudige opdrachten zo mogelijk in de landstaal, te lezen en neer te schrijven. De namen van de te gebruiken gereedschappen en de handelingen die daarmee verricht worden, worden aangeleerd, evenals de namen van de te verwerken materialen. Bijvoorbeeld: als een kind weet wat een beitel is, wat hij ermee kan doen, en hoe hij ermee moet werken, dan kan hij een opdracht als "steek dit eens met de beitel recht af" goed uitvoeren.
Bij het rekenen gaan wij uit van praktische situaties. Voor onze kinderen is het belangrijk dat ze met geld kunnen omgaan, in staat zijn te wisselen en terug te geven. Geregeld moet een leerling een boodschap doen, waarvoor hij geld meekrijgt. Teruggekomen moe hij de nota tonen en voorrekenen of het terug gekregen geld klopt. Het in deze situatie gespendeerde geld komt uit de "schoolpot." Het zou ideaal zijn om het te besteden handenarbeidbudget in baar geld uitgekeerd te krijgen, zodat we de grote inkopen met de groep kunnen doen en met deze gegevens praktisch kunnen rekenen.
Eveneens belangrijke onderdelen van het praktisch rekenen zijn klokkijken en het kunnen omgaan met de alhier gebruikte maten en gewichten. Natuurlijk wordt dit in de landstaal aangeleerd.
Het leren lezen van een eenvoudige werkschets wordt aangeleerd, indien de leerling de maten kent en weet wat de begrippen lengte, breedte, hoogte en dikte inhouden.
N.B. Hiernaast wordt er ook met alle kinderen aan groepslezen gedaan. Hiervoor zijn de leesgroepen naar niveau ingedeeld.
b. Bij andere A.V.O.-lessen wordt aandacht besteed aan theorie, voortkomende uit andere situaties uit de school en maatschappij; o.a.
Uit de planten- en volièreverzorging: bijv. de Arubaanse vogels.
Uit de situatie wachten op de schoolbus: voetgangers.
Uit het stage lopen: het verkrijgen van een werkbrief.
Uit de krant: het Arubaanse bestuur, de oorspronkelijke bevolking.
Uit de klas: het aanleren van het begrip plattegrond: hand, bank, klas, school, omgeving, stad, eiland, Bovenwindse eilanden, Caribisch gebied, Amerika.
Al deze lessen hebben als verwerking een bordles in de landstaal, illustraties en plaatjes etc., die de leerlingen zelf moeten verzamelen.


ETERNA
SONIC